

κηρύχνει τοὺς πρώτους ἀθανάτους, νὰ ποῦμε, τοῦ τό-
που· μιὰ θύμηση μονάχα, πῶς ὁ Γιαννούλης Χαλεπάς
δὲν πέθανε!

ΛΕΩΝ ΚΟΥΚΟΥΛΑΣ

ΤΑ ΚΑΛΗΜΕΡΑ ΣΤΙΣ ΣΤΑΝΕΣ

I

Παραμονὴ τῶ Φωτῶνε. Μανιάζει τὸ βοριανέμι.
Γιομάτῃ ἀνεκράτητῃ ξεχύνεται ἡ τραμουντάνα, πέρα
ἀπ' τὸ Γιδοκόρφι, στὴ θάλασσα μὲ βούγκη κι' ἄφρη,
στὸ χωριουδάκι μὲ σοῦριγμα κι' ἀνεμοδαρμό. Τὰ καλ-
ликаτζαρούδια, λές, καὶ τ' ἀγερικὰ πὺν φύγανε στ'
ἀντίκρυσμα τῆς ἀγιαστούρας ἀπ' τὰ σπιτικά, ψηλὰ ἀπ'
τὰ τζάνια, πῶς σέρνουνε τώρα τὸ στεγνὸ, μανιασμένο
τοὺς χορό. Στὰ καλντερίμια τοῦ χωριοῦ, στὰ πέτρινα
πεζούλια τῶν σπιτιῶν, οὔτε ψυχὴ, καὶ τὰ σκυλιά,
ἀκόμα καὶ κεῖνα, τρουπωμένα κάτου ἀπ' τὰ γυρμένα
κάρα. Στὰ σπιτικά τοὺς ὅλοι οἱ χωριανοὶ μαζεμένοι
μπροστὰ στὸ πυρωμένο τζάνι λένε παλιὲς ἱστορίες στὰ
παιδιὰ γιὰ τοὺς καλικάτζαρους καὶ τὶς λάμιες γιὰ τὸ
στοιχεῖο τῆς σπέλας καὶ τὸ φουσατο τοῦ φλομμόνου.
"Ἄλλοι πάλι κουκουλωμένοι κάτου ἀπ' τὶς μάλλινες φλο-
κωτὲς κουβέρτες πολεμᾶνε νὰ λογοκοιμηθοῦνε γιὰ νὰ
μὴν ἀκοῦνε τὸ βοριανέμι πὺν κλαίει—πὺν κλαίει κι'
οὐρλιάζει σὰ λυσσάρικο σκυλί.

"Ὅλα τὰ τζάνια καπνίζουνε. Τοῦφες, τοῦφες,
ξεβγαίνει ὁ καπνὸς μὰ πὺν πολὺ ἀπ' ὅλα, ἀπ' τοῦ κυρ-
πρόεδρου τὸ τζάνι, γιὰτὶ ὁ κύρ-πρόεδρος ἔχει συντρο-
φιὰ στὸ σπῆτι τοῦ καὶ τὸ τζάνι τοῦ καίει-καίει καὶ πυ-
ρώνει ἀπ' τὰ τετραπανωτὰ τὰ πενκοκούτσουρα, κι' ἀπ'
τὰ πολλὰ τὰ σκούνα, γιὰτὶ μπροστὰ στὸ τζάνι γύρα στὸ
χαμπηλὸ σοφρὰ μαζὶ μὲ τὸν κύρ-πρόεδρο τῆς κοινότη-
τας τὸν κύρ Θεοδωρῆ, τὸν τσουλουφάτο, σταυροποδη-
τὰ κάθονται, ὁ κύρ δάσκαλος, ὁ Τάσος ὁ Γκούμας κι'
ὁ Παπᾶς τοῦ χωριοῦ.

Μιὰ λάμπα τοῦ πετρόλαδου ἀπιθωμένη πίνου στὸ
τραπέζι, ἀνάμειρα σὲ δυὸ γίψινα περιστέρια, θαμπο-
φωτίζει τὴν πλατεὶὰ κάμαρη, καὶ τὸ σοφρὰ πὺν εἶν'
ἀπιθωμένο τὸ σταρίσιο τὸ ψωμί, τὸ πιάτο μὲ τὸ μέλι
καὶ τὶς μελιτωμένες, τὸ πιάτο μὲ τ' ἀφράτα ἀμύγδαλα,
καὶ τὸ πηλινό κανάτι μὲ τὸ κρασί. Αὐτὰ καθὼς καὶ τὶς
μελωμένες τηγανίτες τᾶχε τοιμάσει ἀπ' τ' ἀπόγεμα ἡ
κυρά-Μόρφω σὰν ὁ ἄντρας τῆς ὁ κύρ-Θεοδωρῆς τῆς
εἶτε πῶς τὸ δειλινὸ θάχει παρέα τὸν καὶ τὸ καὶ νὰ τοὺς
κάνει τηγανίτες καὶ νὰ κατεβάσει ἀπὸ πάνω τὸν γκρά
καὶ τὰ φουσέκια γιὰτὶ σκοπεύουνε νὰ πᾶνε τὸ βραδυνὸ
στὰ κονάκια νὰ ποῦνε, σὰν πάντα, τὰ καλήμερα στοὺς
βλάχους. Ἡ κυρά Μόρφω σκοτώθηκε νὰ τὰ τοιμάσει
καὶ τὸν γκρά νὰ καθαρίσει τοῦ ἀντρός τῆς. Μὰ ἂν κ'
ἡ ὥρα εἶχε προχωρήσει κ' εἶχανε φάει ὅλες τὶς τηγα-
νίτες καὶ κοντεύανε νὰ ξεπατώσουνε ὅλες τὶς μελιτωμέ-
νες, πὺν τοὺς εἶχε γιομίσει τρεῖς φορές τὸ πιάτο, δὲ

σηκώνοντουσαν νὰ φύγουνε κι' αὐτὴ εἶτανε γερόντισσα
κ' ἤθελε νὰ γύρει.

— Δὲ θὰ πᾶτε στὰ κονάκια; ρώτησε σιγά, σιγά.

— Ὅχι μῶν, τῆς ἀπάντησε ξερὰ μὲ τὴ βραχνια-
σμένη του φωνή ὁ κύρ-Θεοδωρῆς.

— Μὰ πέρασε ἡ ὥρα! πρόστσεσε φοβισμένα ἡ
κυρά-Μόρφω.

— Ἦρθ' ὁ Γκόσης; ρώτησε ὁ κύρ-Θεοδωρῆς
ἀγριωπά.

— Ὅχι...

— Ἐ, τότε χαλίπωσε τὸ φῶσο πὺν μῆς ἔσκασε
καὶ ρίξε κούτσουρα στὸ τζάνι! γρούλλησε ὁ κύρ-Θεοδω-
ρῆς κατεβάζοντας μιὰ κούπα κρασί.

Ἡ κυρά-Μόρφω ἀνασηκώθηκε. χαμπήλωσε τὸ
φῶς τῆς λάμπας πὺν κάπνιζε, ἔρριξε δυὸ πενκοκού-
τσουρα στὸ τζάνι καὶ ξανασύρθηκε ὡς τὴ γωνιά τῆς
χωρὶς νὰ βγάλει ἄλλα ἀπ' τὸ στόμα τῆς.

Μὰ καὶ τί νᾶλεγε! Γυναίκα αὐτὴ, τῆς ἔπεφτε λό-
γος; Καὶ στὸ ὕστερο, πῶς νὰ φύγουνε ἀλήθεια γιὰ τὰ
κονάκια μιὰ καὶ δὲν εἶχε ῥθει ἀκόμα ὁ Γκόσης; Εἴ-
χανε δίκιο σ' αὐτό. Καλήμερα χωρὶς τὸν Γκόση τὸν
ντραγάτη γενόντουσαν; Δίχως τὸν Γκόση τὸν Αἰγι-
νήτη ποῦῆρε τὰ καλήμερα, ὅσο κανένας ἄλλος, τὰ
«Καλήμερα» τ' Αἰβαλιώτικα πὺν τοῦ τᾶχε μάθει ὄν-
τας εἶτανε παιδιὰ καὶ βρισκίτανε ἀκόμα στὸ νησί ὁ
μακαρίτης ὁ παπούλης τοῦ ποῦτανε γέρω-ναυτικὸς καὶ
καὶ τᾶχε ἀκούσει στ' Αἰβαλί τῆς Μικρασίας νὰ τὰ
τραγουδᾶνε! Μόνοι τοὺς νὰ πᾶνε τί θὰ κᾶνανε; Μή-
πως ἔξερνε νὰ τὰ τραγουδήσουνε λεβέντικα μὲ ντρι-
λιες καὶ τσακίσματα καὶ νὰ βαρέσουνε τὴ λύρα; Γιατὶ
θὰ τραγουδοῦσε τὰ καλήμερα, ᾧς εἶναι καὶ τὰ δικὰ
τοὺς, ὁ παπᾶς ποῦῆε ξεμάθει ἀπ' τὰδιόκοπο ψαλτήρι
γιὰ ὁ δάσκαλος πὺν αὐτ' τὶς γραμματικὲς τίποτ' ἄλλο
δὲν ἔξερε; Καὶ ποῖος θὰ χᾶιδευσέ τ' ἀπ' ἀλογίστες τρεῖ-
χες δοξάρια πίνου στὴ γλινκόλινη λύρα; Ὁ κύρ-πρόε-
δρος πὺν τὰ ρωζωμένα ἀπ' τ' ἄλλετρι χέρια τοῦ δὲν
κουινόντουσαν, γιὰ ὁ κύρ-Κίμος πὺν οὔτε καπνίει
ἀπὸ τετσερέδες δὲν ἔξερε νὰ χτυπήσει;

Εἶτανε ὅμως θυμωμένοι γιὰ τὴν ἄργητα τοῦ
Γκόση κι' ὅλο τὸν στέλνανε στὸ «ροντοδιάλο», μὰ κι'
ὅλο κελιμάρανε ὅταν πίνανε τὸ πιωτί, κι' ὅταν καρφώ-
νανε τ' ἀφράτο μύγδαλο στὸ περούνη καὶ τὸ φέρνανε
βόλτα στὸ πιάτο μὲ τὸ μέλι. Μὰ κείνος πὺν δὲν μπο-
ροῦσε νὰ χωνέψει τὴν ἄργητα τοῦ Γκόση εἶταν ὁ
παπᾶς. Ὁ παπᾶς πὺν σὰν ἀκουσε τὸ δειλινὸ πῶς θὰ
πᾶνε γιὰ τὰ «καλήμερα» στοὺς βλάχους ὁ κύρ πρόεδρος
κι' ὁ Κίμος, δέχτηκε πρόθυμα-πρόθυμα—χωρὶς νὰ τοῦ
ποῦνε καὶ τίποτα, νὰ τοὺς ἀκολουθήσει γιὰτὶ ἔξερε
πῶς οἱ βλάχοι εἶναι φιλότιμοι καὶ γιὰτὶ ἔτυχε ὁ κύρ-
πρόεδρος μὲ τὸν Κίμο νὰ τοὺς ἔχουνε νοικιάσει
γιὰ βοσκοτόπια τὰ γεροσχώραφα πὺν δὲ θὰ σπέρνανε
αὐτὴ τὴ χρονιά, μιὰ πὺν θὰ τᾶφηναν κατὰ τὴ συνή-
θειά τοὺς νὰ ξεκουραστοῦν. Ὁ παπᾶς δὲν τὸ χώνευε
αὐτὸ καὶ συλλογιζότανε: Τί στὴν ὀργὴ τοῦ Κυρίου
δὲν ἔρχεται ὁ Γκόσης, μὴ μᾶς καὶ δὲ θέλει αὐτὸς τ'

Ο ΝΟΥΜΑΣ

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΣΑΒΑΤΟ

Ίδιοχτήτης : Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΔΡΟΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ, αρ. 4, ΑΘΗΝΑ

Συντρομή χρονιάτικη : Δρ. 20.

Βρίσκεται στην Αθήνα σ' όλα τα κώσσια και στο βιβλιοπωλείο Βασιλείου (δδός Σταδίου 4?)

ἀρνί που θάπαιρναν για μπαξίσι; κι' ἂν δὲν ἐρχότανε καὶ δὲν πηγαίνανε κι' αὐτοὶ—ἀντίο χρυσά ὄνειράτα. Τὰ ὄνειράτα ποῦπλεκε γύρα στὰ «καλήμερα» γιὰ τὰρ-νί. Γιὰ τὰρνί που θὰ τοῦδιναν καὶ θὰ τῶστελνε τῆς πα-παδιᾶς στὴν πολιτεία, νὰ τὸ θρέψει καὶ νὰ τὸ σφάζου-νε τὴ Λαμπρή που θὰ κατέβαινε. Ἔτσι μὴ μπορών-τας νὰ κρατηθεῖ μόνος στοὺς συλλογισμοὺς, ἔγυρε κι' ἀρώτησε τὸν Κίμο που καθότανε σιμά του, γιατί ἀρ-γεῖ τόσο ὁ Γκόσης. Ὁ Κίμος, ρουφώντας μιὰ γουλιὰ κρασί, τοῦπε τί ἔτρεχε καὶ ἦρθε ἡ καρδιά τοῦ παπᾶ στὸν τόπο τῆς.

Τοῦπε πὼς τὰπόγεμα που καθόντουσαν στοῦ Θύ-μου τὸ μαγαζί καὶ κουβεντιάζανε πόνου στὴν ψαροσύ-νη εἶπε στ' ἀστεία τοῦ Γκόση πὼς κάνει τὸν ψαρὸ στίς μπουνιάτσες καὶ πὼς ὅταν εἶναι κουφοθαλάσσα δὲν πάει μὲ πυροφάνι. Ἔτσι, σι' ἀστεία! Μὰ ὁ Γκόσης ποῦτανε πιομένος καὶ που τὰ πῆρε σοβαρὰ καὶ πειρά-χτηκε στὸ φιλότιμο τοῦ θαλασσινοῦ καὶ τοῦ νησιώτη, τοῦπε πὼς θὰ πάει ἀπόψε πυροφάνι, μ' ὅλη τὴν τρα-μουντάνα καὶ θὰ χτυπήσει κέφαλους καὶ σμέρλες καὶ θὰ τὰ φέρε νὰ τὰ κορεμίσει γιουρντάνι στὸ λαϊμό του.

Μὰ ἡ νύχτα προχωροῦσε καὶ τὸ βορηνάει μάνιαζε κ' οἱ γάτες νιαουρίζανε στὰ λιχωτὰ κι' ὁ Γκόσης δὲν ἐρχότανε. Καὶ σὰν εἶπανε πολλὰ γιὰ τὰ σπιντὰ τοῦ κῦρ-πρόεδρου, που τοῦ τὰ χαλάσανε οἱ βροχιάρεις καὶ που πέρα στὸ Γιουρουμάκι ὁ ρέμμας που κατέβασε νερὸ τοῦ τῆρριξε ὅλα στὸ γιῶλό, κι' ἀφου ἀναθεματί-σανε τὸ φρετινὸ χειμῶνα που ὅλα τὰ πτανοέλουδα τοῦ κῦρ-Κίμου τίς μυγαλιές στρώμα τίς ἔτριξε ὁ βο-ρηᾶς, κι' ἀφου ὁ κῦρ-πρόεδρος εἶπε τὸ «ἐδὲ μετεσοῦμ» «τὰ χρόνια πολλὰ» ἀρβανίτικα, κατεβάζοντας μιὰ κού-πα κρασί κι' ὁ παπᾶς εἶπε ὅτι ὁ Θεὸς εἶναι δίκαιος καὶ θὰ διορθωθοῦνε τὰ πράγματα, κατεβάζοντας μο-νορουφιζιά τὸ ρετσινάτο του κι' ὁ κῦρ-Δάσκαλος πί-νοντας καὶ ξαναγεμίζοντας τὴν κούπα του δὲν εἶπε τί-ποτα, πῶσανε νὰ λένε καὶ γιὰ τὴν ἀργητὰ τοῦ Γκόση.

Εἶπανε γελώντας πὼς θὰ τὸν χτυπήσε καμμιὰ δρᾶ-κενι γιὰ κανὰς σκορπιός, εἶπανε πὼς ἀπ' τὸ κρασί θὰ βουτήξε στὴ θάλασσα γιὰ νὰ βγάλει μανιτάρια, εἶπανε πὼς ἡ τραμουντάνα θὰ τοῦ τσάκισε τὴ βάρκα στὰ βρά-χια τοῦ νησιοῦ, εἶπανε πὼς θὰ κάηκε ἀπ' τὸ दाδὶ τοῦ πυροφανοῦ κι' αὐτὸς κι' ἡ βάρκα.... εἶπανε.... εἶπα-νε...μὰ, σὰ δὲ φαινότανε τόσην ὥρα ὁ Γκόσης καὶ

μιὰ κ' εἶχε λαλήσει τὸ πρῶτο ὀρνίθι σηκωθήκανε νὰ πάνε αὐτοὶ κοντσά-στραβὰ νὰ ποῦνε τὰ καλήμερα στοὺς βλάχους νὰ μὴ χάσουνε τὰρνια που θὰ τοὺς δι-νανε μπαξίσι.

Ἔτσι βάλανε σ' ἓνα γερανιὸ μαντήλι τρεῖς-τέσσε-ρις χούφτες στραγάλια κι' ἄλλες τόσες φουντούκια γιὰ νὰ φιλέψουνε τοὺς βλάχους. Γιομίσανε ἓνα φλασκὶ ρε-τσινάτο. Ἐβαλε ὁ κῦρ-πρόεδρος ἓνα ποτήρι στὴν τσέ-πη, ζώστηκε αὐτὸς κι' ὁ κῦρ-Κίμος τὰ φουσέκια στὴ μέση, πήρανε τοὺς γκράδες στὰ χέρια, δώσανε τοῦ κῦρ-Δάσκαλου τὰναμμένο φανάρι καὶ σὰν ἔσιαξε κι' ὁ παπᾶς τὸ χραμμένιο του σάλι τοιμαστῆκανε νὰ τραβή-ξουνε. Μὰ κείνη τὴν ὥρα πρᾶφ! ἡ πόρτα καὶ νὰ σου ὁ Γκόσης στὸ ἔμπα, σὰν ἄλλος Ποσειδῶνας κρατών-τας στὸ χέρι ἀντὶς γιὰ τρίαίνα καμάκι.

Ὅλοι λαχταρίσανε μόλις τὸν εἶδανε, μὰ ἀπ' ὅλους πρὶ πολὺ ὁ παπᾶς.

— Μίρι σέρδε! τοῦ φωνάζανε μὲ μιὰ φωνὴ ὅλοι.

— Πὼς πῆγε ἡ πεσκάδα; ρώτησε περιγελαστικά ὁ κῦρ-Τάσης.

— Κατὰ τὸ ρον...ροντοδιάλο! ἀπάντησε ὁ Γκό-σης ψευδίζοντας καὶ ξεχνώντας μιὰ βρομερὴ μπόχα κρασιοῦ. Στὸ μπαξὲ τοῦ Μήτρου...κάτου ντέ!... Εἶ-χε μανιτάρια τῆς λάκκας... Τὰ τρούπησα σὰ νᾶταν κέ-φαλοι. Εἶχε καὶ ρετσίνα πρῶτης...

— Κι' ἐμεῖς σὲ περιμέναμε, ἐλλογμένε μου! εἶπε ἀτότομα ὁ παπᾶς, κόβοντας τὴ φλυαρία. Ἔλα... ὄντε πάρε τὴ λύρα σου καὶ πάμε!...

— Μὲ τήν... εὐχὴ σου πρί... πρίφτη μου! γούλ-λησε ὁ Γκόσης κ' ἔσκυψε, λίγυσε, ἔφερε μιὰ δεξιά μιὰ ξερβὰ τὸ κορμί του καὶ φίλησε τὸ χέρι τοῦ παπᾶ. Μὴ ἂ θέτε, πρόσσεσε, πάμε μαζί νὰ τὴν πάρουμε γιὰτί τί... τὰ σκυ....

— Ἀει.... βέμι! τὰπαντήσανε ἀρβανίτικα καὶ παίροντας ἀπ' τὸνα μπράτσο ὁ παπᾶς τὸν Γκόση κι' ἀπ' τὸ ἄλλο ὁ κῦρ-Δάσκαλος, καὶ ρίχνοντας στοὺς νώ-μους ὁ κῦρ-πρόεδρος κι' ὁ Κίμος τοὺς γκράδες βγήκα-νε ἀπ' τὸ σπίτι, τραβώντας γιὰ τὸ χαμόσπιτο τοῦ Γκό-ση νὰ πάρουνε τὴ λύρα, νὰ φέρουνε γύρα τίς στάνες καὶ τὰ κονάκια, νὰ λαλήσουνε τὰ «καλήμερα» στοὺς βλάχους.

(Στάλλο φῶλο τελιώνει) ΠΑΝΟΣ Δ. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ὁ κ. Γ. Σωτηριάδης ἀνάλυσε ἀπὸ τὴν Πανεπιστημια-κὴ του ἔδρα, σὲ δύο μαθήματα, τὰ «Φωτερά σκοτάδια» τοῦ κ. Δροσίνη. Οἱ φημερίδες τὸ χαίρετῆσανε γιὰ κίνημα νεο-τεριστικὸ καὶ αὐτὸ, καὶ γιὰ τέτοιο τὸ χαίρετῆσε καὶ μεῖς. Σῶ-ναι ποῦγινε ἡ καλὴ ἀρχὴ καὶ τιμὴ σὲ κείνον που τὴν ἔκαμε. Σιγὰ σιγὰ, καὶ μὲ τὴν ὥρα του, θάρθει κι' ὁ πρῶτος νεοτερι-στὴς κι' ὁ πρῶτος οἰζοσπάστης καθηγητὴς που θὰ πάρε γιὰ κεί-μενο τὰ βιβλία τοῦ Ψυχάρη, καθὼς κι' ὁ ἄλλος που θὰ ξη-γήσει τὸν Ὅμηρο στοὺς φοιτητὲς τῆς φιλολογίας μὲ τὴν «Ἰλιάδα» τοῦ κ. Πάλλη.